

REFERAT Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget d. 03-12-2024

Mødedato   Tirsdag d. 03. december 2024 kl. 12:00

Mødested   Snorrebakken 66, Mødelokale 5

Mødedeltagere   Linda Kofoed Persson, Gunna Møller, Laura Kofod, Claus Larsen-
Jensen, Heidi Burgedahl

Indholdsfortegnelse

Fraværende og bemærkninger til dagsorden.....	3
Dialogmøde med Baltic Energy Island og orientering om handlingsplan.....	4
Budgetopfølgning pr. 30. september 2024, Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget.....	5
Igangsætning af kommuneplantillæg for boliger på Sagavej/Paradisvej.....	8
Ændring af mødetidspunkt for 2025.....	11
Emner til dialogmøde 2025.....	12
Ansøgninger til Bornholms Erhvervsfremmepulje.....	14
Dialog med Campus Bornholm om Boost Bornholm projektet.....	21
Orientering om status på uddannelsessituationen på Bornholm.....	22
Valg af bygherre til nye almene boliger på Sagavej/Paradisvej.....	25
Status på den regionale uddannelsespulje.....	29
Gensidig orientering.....	32
Sager til høring.....	33

Punkt 1: Fraværende og bemærkninger til dagsorden

Fraværende

Heidi Burgedahl. Bo Ancher Jensen deltager som suppleant for Heidi Burgedahl.

Bemærkninger til dagsorden

Direktør i Baltic Energy Island, Søren Møller Christensen, deltager under behandlingen af punkt 2.

Udviklingskonsulent, Mads Plesner Leck Larsen, deltager under behandlingen af punkt 7.

Projektleder Henrik Juul-Pedersen og Direktør for Campus Bornholm, Martin Lasse Hansen Sieben deltager under behandlingen af punkt 8.

Deltagere fra administrationen

Kommunaldirektør Sine Sunesen

Arbejdsmarkeds- og Digitaliseringschef Allan Westh

Stabsleder - Udvikling Kristian Pihl

Udvalgssekretær Betina Bjergsted Radovanovic Barbossa

Punkt 2: Dialogmøde med Baltic Energy Island og orientering om handlingsplan

24/25082

Politisk sagsgang

Erhvervs-, Bolig-, og Beskæftigelsesudvalget orienteres

Resumé

Bornholms Regionskommune har indgået en kontrakt med Baltic Energy Island for perioden 2024-2026 som grundlag for Baltic Energy Islands egenfinansiering i fyrtnsprojektet. Kontrakten foreskriver, at Baltic Energy Island deltager i et dialogmøde med Erhvervs-, Bolig-, og Beskæftigelsesudvalget for at orientere udvalget om sin handlingsplan.

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller

- sagen til orientering

Beslutning Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget den 03-12-2024

Orientering givet.

Å

Sagsfremstilling

Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget har bevilget 2 mio. kr. til Baltic Energy Islands erhvervsfyrtnsprojekt på deres møde d. 6. juni 2023. Da midlerne indgår som Baltic Energy Islands egenfinansiering i fyrtnsprojektet, er bevillingen udmøntet som kontrakt. I kontrakten stiller Bornholms Regionskommune krav om, at Baltic Energy Island årligt udarbejder en handlingsplan, som de skal præsentere for udvalget, og Baltic Energy Island indgår i dialog med udvalget. Dermed har udvalget mulighed for at drøfte fremdrift og kommende handlinger i projektet med Baltic Energy Island. Handlingsplanen er til orientering, idet Baltic Energy Islands finansiering primært kommer fra deres projekt under Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse, som derfor er rammesættende for Baltic Energy Islands aktiviteter.

Å

På mødet opfordres Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget til at indgå i dialog med Baltic Energy Islands Direktør, Søren Møller Christensen, som deltager på mødet.

Å

Handlingsplanen er vedlagt som bilag.

Økonomiske konsekvenser

Ingen.

Bilag

Handlingsplan 2025 BRK BEI

Punkt 3: Budgetopfølgning pr. 30. september 2024, Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget

24/18755

Politisk sagsgang

Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget beslutter

Resumé

I sagen gennemgås budgetopfølgningen pr. 30. september 2024 på udvalgets områder.

Driftsopfølgningen viser et forventet overskud på 28,1 mio. kr. i 2024, hvor af de 15,3 mio. kr. er på den ikke-overførbare bevilling. Overskuddet er sammensat af et mindreforbrug i året på 13,3 mio. kr. samt et overført overskud på 14,8 mio. kr.

Samlet set giver budgetopfølgningen på driften anledning til særlig opmærksomhed på et større mindreforbrug på de ikke-overførbare områder, hvilket der er taget højde for i budget 2025.

Udvalget skal træffe beslutning om, at indstille til kommunalbestyrelsen, at de ikke-overførbare bevillinger korrigeres via kassefinansierede tillægsbevillinger til det forventede resultat for 2024

Anlægsopfølgningen viser, at der har været et forbrug på 1,0 mio. kr. ud af et rådighedsbeløb på 1,0 mio. kr. Projektet er afsluttet.

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller, at der som en del af den samlede budgetopfølgning til kommunalbestyrelsen indstilles, at

- budgettet på den ikke-overførbare bevilling samlet set reduceres med 15.286.000 kr. som anført i tabellen under de økonomiske konsekvenser, beløbet tilføres kassebeholdningen

Beslutning Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget den 03-12-2024

Godkendt.

Sagsfremstilling

Drift

Herunder gennemgås i hovedtræk de væsentligste dele af budgetafvigelserne for de enkelte bevillinger, der vedrører udvalgets områder.

Bevilling 34 Sociale ydelser er formelt placeret under Social- og Sundhedsudvalget, men har sammenhæng til Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget og nævnes derfor her.

På bevilling 34 skyldes merforbruget (på 12,3 mio. kr.) en større andel af borgere, som overgår til førtidspension, end budgetteret. På seniorpension svarer tilgangen til budgetforudsætningerne.

Beløb i 1.000 kr.	Overført over- /underskud fra 2023	Forventet mer- /mindreforbrug for 2024	Forventet over- /underskud for 2024
	A	B	C = A + B
41 Uddannelse og beskæftigelse	9.037	16.337	25.374
43 Erhverv og bolig	5.776	-3.076	2.690
Erhvervs-, Bolig-, og Beskæftigelsesudvalget	14.813	13.251	28.064
<p>Note: "+" angiver mindreforbrug/overskud, "-" angiver merforbrug/underskud Mer-/mindreforbrug angiver afvigelser ift. det korrigerede budget 2023 ekskl. overførsler Over-/underskud angiver afvigelser ift. det korrigerede budget 2023 inkl. overførsler.</p>			

På bevilling 41 Uddannelse og Beskæftigelses flerårige projekter forventes et overskud på 9,6 mio. kr.

Der er færre borgere på sygedagpenge, kontanthjælp, jobafklaringsforløb- og ressourceforløbsydelse, hvilket betyder et mindreforbrug på disse ydelser på 11,9 mio. kr. Modsat ses et merforbrug på dagpenge på 4,6 mio. kr., hvilket primært skyldes at de som er ramt af ledighed er ledige i længere perioder. Forbruget af dagpenge er imidlertid stadig lavt som følge af gunstige konjunkturer og en aktiv beskæftigelsesindsats.

Herudover er der mindreforbrug 2,4 mio. kr. på integrationsområdet, men der er stor usikkerhed omkring prognosen, da det er vanskeligt at beregne den statslige kompensation og bonusordninger.

På bevilling 43 Erhverv og bolig består det samlede merforbrug af merforbrug på forskellige erhvervs- / energiprojekter. Det skyldes planlagt forbrug af overførte midler fra 2023 og ændret periodisering af udbetaling af tilskud. Overskuddet skyldes, at midler (og ikke disponerede midler på EBBU's tilskudspulje) først forventes forbrugt/ udbetalt i 2025 og frem.

Anlæg

På Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalgets område udgør rådighedsbeløbet i 2024 1,0 mio. kr., hvoraf der har været et forbrug på 1,0 mio. kr., jf. bilag 2. Projektet er afsluttet.

Økonomiske konsekvenser

På udvalgets områder forventes samlet set et overskud på 28,1 mio. kr., som beskrevet i sagsfremstillingen.

De ikke-overførbare bevillinger korrigeres via tillægsbevillinger, til det forventede resultat i 2024.

Beløb i 1.000 kr.	Forventet mer-/mindreforbrug i 2024 (*+ mindreforbrug / '- merforbrug)			Overført fra 2023 (*+ overskud / '- underskud	Forventet resultat i 2024 (*+ overskud / '- underskud)		
	Overførbar	ikke- overførbar	I alt		Overførbar	ikke- overførbar	I alt
41 Uddannelse og Beskæftigelse	1.301	15.036	16.337	9.037	10.338	15.036	25.375
43 Erhverv og bolig	-3.336	250	-3.086	5.776	2.440	250	2.690
Erhvervs-, Bolig-, og Beskæftigelsesudvalget	-2.035	15.286	13.251	14.813	12.778	15.286	28.064
<p>Note: "+" angiver mindreforbrug/overskud, "-" angiver merforbrug/underskud Mer-/mindreforbrug angiver afvigelser ift. det korrigerede budget 2024 <u>ekskl.</u> overførsler fra 2023 Over-/underskud angiver afvigelser ift. det korrigerede budget 2024 <u>inkl.</u> overførsler fra 2023</p>							

Bilag

Bilag 1: Budgetopfølgning pr. 30. september 2024, Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget

Bilag 2: Anlægsopfølgning pr. 30. september 2024, Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget

Punkt 4: Igangsætning af kommuneplantillæg for boliger på Sagavej/Paradisvej

22/29156

Politisk sagsgang

Erhvervs-, Bolig og Beskæftigelsesudvalget orienteres

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Økonomi- og Klimaudvalget besluttede den 19. maj 2022, at indkalde ideer og forslag forud for politisk stillingtagen til igangsætning af planlægningen for boliger på et areal ved Sagavej/Paradisvej.

Der indkom ingen bemærkninger til indkaldelsen af idéer og forslag. I mellemtiden har kommunalbestyrelsen udpeget arealet til opførelse af almene familieboliger.

Kommunalbestyrelsen skal beslutte om ændringen af kommuneplanen skal igangsættes.

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller

- Sagen til orientering i Erhvervs-, Bolig og Beskæftigelsesudvalget

Beslutning Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget den 03-12-2024

Orientering givet.

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller til Natur-, Miljø- og Planudvalget, at

- et tillæg til kommuneplanen for arealet ved Sagavej/Paradisvej igangsættes med afsæt i sagsfremstillingen.

Sagsfremstilling

Baggrund

I 2022 besluttede kommunalbestyrelsen at arealet på hjørnet af Sagavej/Paradisvej evt. kunne bruges til boligformål, idet støjkonsekvenszonen fra helikopterlandingspladsen var blevet reduceret. På Økonomi- og Klimaudvalgets møde den 19. maj 2022 blev det besluttet at indkalde idéer og forslag med det formål at ændre kommuneplanen, så arealet kan udlægges til boligformål.

Siden beslutningen om at indkalde idéer og forslag for arealet er der foregået et arbejde med at identificere arealer, som er egnede til almene boliger. Den 19. september 2024 beslutter kommunalbestyrelsen at reservere arealet til opførelse af almene familieboliger.

På nærværende møde fremlægges en sag, hvor der skal tages stilling til, hvilken boligorganisation der skal udarbejde et boligprojekt på Sagavej/Paradisvej.

Indkomne ideer og forslag

Indkaldelsen af ideer og forslag fandt sted i perioden fra den 28. november til den 13. december 2022.

Bornholms Regionskommune modtog ikke nogen svar på indkaldelsen af ideer og forslag.

Kommuneplantillæggets indhold

Kommuneplantillægget skal muliggøre, at der kan laves lokalplan for boliger. Det vil sige at arealets anvendelse skal ændres fra offentlige formål til boligformål.

Arealet er ca. 8.000 m². Den præcise afgrænsning fastlægges i projektudviklingen.

Administrationen foreslår at anvendelsen skal være tæt-lav boligbebyggelse, og at rammerne fastsættes til max. bebyggelsesprocent 40, max. bygningshøjde 8,5 meter og max. 2 etager.

Dette vil sætte rammerne for en bebyggelse, som ikke adskiller sig fra de omgivende byggerier i højden. Samtidig giver det mulighed for en relativt kompakt bebyggelse med plads til friarealer, stier og p-pladser.

Forslaget til kommuneplantillæg udarbejdes parallelt med forslaget til lokalplan.

Figur: Arealet, som skal anvendes til boligformål, er markeret med gult på luftfotoet.

Tidlig screening

En tidlig screening af arealet i forhold til en ændret anvendelse viser ikke nogen større miljømæssige konflikter eller hensyn, der kan hindre anvendelsen af arealet til boligformål. Arealet er omfattet af to forskellige kloakplande, men det hele er separatkloakeret. Det kan blive nødvendigt med et tillæg til spildevandsplanen. Ellers er der opmærksomhed på de bløde trafikanter, idet der ikke er hverken fortov eller cykelsti på Paradisvej i den side, hvorfra adgangsvejen skal etableres. Desuden agter administrationen at afdække, om arealet er påvirket af vejstøj fra Sagavej.

Procesplan for det videre arbejde

Administrationen arbejder foreløbigt efter nedenstående procesplan:

- 1) Udarbejdelse af projekt i samarbejde med boligorganisation

- 2) Kommunalbestyrelsen behandler anlægssag vedr. salg af grunden
- 3) Forslag til kommuneplantillæg, evt. spildevandstillæg og lokalplan (herefter planforslag) udarbejdes
- 4) Planforslag screenes for miljøvurdering
- 5) Eventuel miljørapport udarbejdes
- 6) Planforslag og eventuel miljørapport forelægges kommunalbestyrelsen, via Natur-, Miljø- og Planudvalget (NMPU) samt Økonomi- og Klimaudvalget (ØKU), til godkendelse.
- 7) Planforslag og eventuel miljørapport sendes i offentlig høring
- 8) Kommunalbestyrelsen behandler samtidigt
  - a) via NMPU samt ØKU, indkomne høringssvar og vedtager planerne endeligt med eventuelle justeringer
  - b) via EBBU, Skema A-sag med indstilling om tilsagn til grundkapitallån og garantistillelse. Som konsekvens af tilsagnet bliver den betingede salgsaftale om grunden på Sagavej / Paradisvej samtidig endeligt godkendt, da salget er betinget af, at der bygges almene boliger på grunden.
- 9) Lokalplan bekendtgøres offentligt og træder dermed i kraft.

Prioritering af plansager

Økonomi- og Klimaudvalget besluttede i marts 2022 en række retningslinjer for prioritering af fremtidige plansager. Plansager som omhandler boliger med bopælspligt og særligt opførelsen af almene boliger på Bornholm er højt prioriteret via budgetbeslutninger. Det forventes derfor, at nærværende plansag holdes i kontinuerlig proces.

Økonomiske konsekvenser

Klik her for at skrive økonomiske konsekvenser

Punkt 5: Ændring af mødetidspunkt for 2025

24/24881

Politisk sagsgang

Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget beslutter

Resumé

-

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller, at

- udvalgmøderne i 2025 ændres til kl. 11-15

Beslutning Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget den 03-12-2024

Godkendt.

Sagsfremstilling

Udvalget vedtog på august-mødet mødeplanen for 2025. Her blev det besluttet, at fastsætte mødetidspunktet til kl. 9-13.

Det har dog vist sig at der er et uheldigt sammenfald med direktionens møder om tirsdagen. Derfor vil det være hensigtsmæssigt at flytte udvalgets møder et par timer frem, sådan at både kommunaldirektøren og stabsleder kan deltage i udvalgets møder.

Økonomiske konsekvenser

-

Punkt 6: Emner til dialogmøde 2025

24/24721

Politisk sagsgang

Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget beslutter

Resumé

Fagudvalget kan beslutte et MED-relevant tema, som skal belyses på dialogmødet med CenterMED i foråret 2025.

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller, at

- udvalget fastsætter et tema for dialogmødet 2025 for dialogmødet med Center for Job, Uddannelse, Unge og Digitalisering

Beslutning Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget den 03-12-2024

Udvalget beslutter at lade CenterMED sætte dagsordenen, men udvalget er interesseret i at høre mere om hvordan den nye organisation er blevet implementeret og hvordan medarbejderne oplever den i hverdagen.

Sagsfremstilling

Udover at fagudvalget kan fastsætte et tema til dialogmøder fastsætter CenterMED ligeledes temaer. Temaet skal være MED-relevant, dvs. omhandle personale- og arbejdsforhold. Det kan f.eks. vedrøre implementering af budget 2025.

Dialogmøderne afholdes én gang årligt og i 2025 afholdes møderne i februar og marts måned.

For at sikre en konstruktiv dialog, hvor både medarbejdere og politikere får plads til at give deres mening til kende, tages der ved dialogmøderne udgangspunkt i Bornholms Regionskommunes værdigrundlag:

- **Tillid**
Afgørende forudsætning for et positivt samspil mennesker imellem.
- **Respekt**
Respekten for det hele menneske og respekten for menneskenes forskellighed.
- **Åbenhed**
En forudsætning for menneskelig tryghed og har betydning for vores dialog, lydhørhed og informationsniveau.
- **Engagement og ansvarlighed**
Vi arbejder på tværs mod et fælles mål: Vi deler viden og erfaring. Vi er fleksible, og vi er ambitiøse.

Beslutningspunktet fra mødet i Økonomi- og Klimaudvalget den 17. januar 2024 kan læses i sin helhed [her](#).

Økonomiske konsekvenser

Ingen.

Punkt 7: Ansøgninger til Bornholms Erhvervsfremmepulje

24/24724

Politisk sagsgang

Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget beslutter

Resumé

Erhvervs-, Bolig - og Beskæftigelsesudvalget har i august 2024 igangsat en udlodningsrunde til Bornholms Erhvervsfremmepulje. Der er indkommet fire ansøgninger, der lever op til Erhvervsfremmepuljens krav. Nærværende sag gennemgår ansøgningerne og administrationens vurdering af dem. Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget skal på den baggrund beslutte, hvilke eller hvilket projekt udvalget ønsker at støtte.

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller, at

- Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget beslutter hvilket eller hvilke projekter der tildeles støtte:
1. Baltic Energy Islands projekt "Nye Grønne og Lokale jobs i SMV'er" (750.000 kr). Genbehandles hvis forbehold bliver relevante.
  2. BOFAs projekt "Bornholms Materialebank og Fællesskabsrum: En Platform for Cirkulær Økonomi og Erhvervsudvikling" (450.000kr.)
  3. Destination Bornholms projekt: "Hasle Kulturhavn og Læså-stien" (1,7 mio kr)
  4. Bornholms Regionskommunes Jobcenters projekt "Bornholm Agency - lærlinge indsats" (700.195 kr.)

Udvalget kan tildele midler, som er disponible i Erhvervsfremmepuljen i budget 2024 samt budget 2025, det vil sige samlet set 2.055.203 kr. jf. økonomiafsnittet. Ønsker udvalget at bevilge midler, som først er disponible fra år 2026, så skal sagen til beslutning i Kommunalbestyrelsen.

Beslutning Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget den 03-12-2024

Udvalget beslutter at imødekomme følgende ansøgninger;

1. Baltic Energy Island's projekt "Nye grønne og lokale jobs i SMV'er"
2. BOFA's projekt "Bornholms materialebank og fællesskabsrum: En platform for cirkulær økonomi og erhvervsudvikling"
4. Bornholms Regionskommunes jobcenters projekt "Bornholm Agency – lærlinge indsats"

Sagsfremstilling

Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget besluttede på sit møde i august 2024 at igangsætte en udlodning af midler fra Erhvervsfremmepuljen planlagt med tildeling på dette udvalgmøde. På den baggrund har administrationen igangsat ansøgningsprocessen og orienteret de relevante aktører. Administrationen har gennemgået ansøgningerne ud fra de rammer, som Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget besluttede på sit møde i august 2024. Der er modtaget fem ansøgninger. Fire ansøgninger lever op til kravene for at komme i betragtning til Erhvervsfremmepuljen. Én ansøgning lever ikke op til kravene, og bliver opfordret til at modne sit projekt frem mod fremtidige ansøgningsrunder.

Udvalget kan vælge at tildele støtte til projekter, der tilsammen kan rummes indenfor puljens midler over de kommende år. Se økonomiafsnit. Udvalget kan eventuelt tilbyde ansøger et lavere beløb end det søgte. Tilbydes et lavere beløb skal

ansøger skaffe anden finansiering eller skære projektet til. Skæres projektet til så det ændrer væsentligt ved det forventede slutresultat, så vil udvalget skulle godkende ansøgningen igen.

Udvalget kan i bilag læse de fulde ansøgninger, og nedenfor ses ansøgernes projektbeskrivelser.

Projekttitle	Ansøger	Ansøgt beløb kr.	Samlet projektbudget kr.	Ansøgt andel
Nye, Grønne og Lokale Jobs i SMV'er	Baltic Energy Island	750.000	6.000.000	13%
BOMCøKER	BOFA (BRK)	450.000	900.000	50%
Hasle Kulturhavn og Læså-stien	Destination Bornholm	1.700.000	3.500.000	49%
Bornholm Agency - lærlinge indsats	Jobcenter (BRK)	700.195	2.205.388	32%
I alt kr.		3.600.195	12.605.388	

Ansøgninger:

Projektbeskrivelse: "Nye, Grønne og Lokale Jobs i SMV'er " fra Baltic Energy Islands

Projekttitle	Nye, Grønne og Lokale Jobs i SMV'er
Ansøger	Baltic Energy Island
Ansøgt beløb	750.000 kr.
Samlet projektbudget	6.000.000 kr.
Partnere	BCB og DTU
Start	2026.01.01
Slut	2028.01.31

"Projekter, der ønskes søsat med finansiering fra tredje investeringsrunde i de nationale erhvervsfyrtårne fra DEB og EBBU, har til formål at styrke nye og eksisterende SMV'er på Bornholm gennem strategiske individuelle udviklingsforløb, hvor der bl.a. arbejdes med nye koncepter og produkter, der leder til investeringer og vækst i relation til de milliardinvesteringer, der finder sted med Energiø Bornholm og den øvrige udbygning af havvind i Østersøen. Vi ønsker med projektet at øge mulighederne for lokal vækst på baggrund af energiøen med fokus på øget lokal omsætning, skabelse af nye arbejdspladser samt udvikling af nye produkter og løsninger.

De strategiske udviklingsforløb rettet mod SMV'er kan f.eks. involvere konsulentbistand fra anerkendte konsulenthuse eller samarbejder med forskere og studerende fra Residential College Bornholm aktører.

I Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses rapport 'Virksomhedsudvikling i hele Danmark 2024 – 2027' står der på side 54: "Bornholm har en høj andel af småvirksomheder, få større virksomheder og få vækstvirksomheder sammenlignet med andre regioner. Desuden er der en relativt lav grad af digitalisering på øen, og få virksomheder, der arbejder med innovation for at udvikle bedre og nye produkter og forbedre deres processer, organisation og markedsføring. Styrket innovationsforståelse og fremme af digital omstillingsparathed hos de bornholmske virksomheder er derfor vigtigt for at forbedre virksomhedernes konkurrenceevne, indtjening og overlevelsesmuligheder." Det er netop denne udfordring dette projekt adresserer.

Projektet er sammensat med partnere indenfor de eksisterende strukturer i erhvervsfremmesystemet med afsæt i de enkelte organisationernes formål samtidig med, at der opbygges en projektgruppe, hvor forskellige partnere fra vidensinstitutioner og erhvervsfremmesystemet, sikrer, at der er kompetencer og viden, der matcher det høje kompleksitetsniveau i de problemstillinger, som der arbejdes med i forskerforløbene og de individuelle udviklingsforløb med SMV'erne.

Det vurderes, at dette projekt ikke er overlappende med andre innovationsprogrammer i erhvervsfremmesystemet, da dette projekt har en anden målgruppe end eksempelvis "Beyond Beta" og "DTU Skylab" og rummer aktiviteter, som ikke kan støttes af disse initiativer. Partnerne i projektet har stor indsigt i nationale decentrale initiativer og har også i Fyrtårn 1- og Fyrtårn 2-projekterne henvist til fx virksomhedsprogrammet. For at anvende virksomhedsprogrammet skal man som virksomhed kende sin businesscase og være modnet i forhold til investering i udvikling. Virksomhedsprogrammet er derfor til for at understøtte virksomheder i konkrete tiltag, eksempelvis indtage nye markeder, hvor produktet er udviklet, tilskud til at anvende nye digitale teknologier mv. For at virksomhederne kan bruge virksomhedsprogrammet skal koncept for produkt eller services være udviklet. I forskerforløbene og de individuelle forløb arbejder vi med skridtet før dette, hvorfor dette projektkomplimenterer de allerede eksisterende virksomhedstilbud i erhvervs-fremmesystemet. Projektet vil heller ikke have overlap med de aktiviteter, som BCB i forvejen er forpligtet til gennem kontrakt og handlingsplan med BRK. Ligeledes er der ikke overlap med BEIs og DTUs øvrige projekter og bevillinger. Dette betyder, at de beskrevne aktiviteter ikke vil kunne realiseres uden den ansøgte støtte fra EBBU."

Administrationens vurdering af ansøgningen

Ansøgningen lever op til kravene til puljen. Ansøgningens effektkæde er klar og sammenhængende, og effektkæden understøtter projektets mål, som ligger i forlængelse af erhvervsfremmepuljens mål om at skabe attraktive arbejdspladser.

Projektets hovedaktivitet 1 som udgør tre fjerdedele af budgettet omfatter, at BCB yder specialiseret vejledning. Projektet har ikke angivet et samarbejde med ErhvervsHus Hovedstaden (EHHS), som ellers har et stort antal konsulenter med specialiserede kompetencer, og som har ansvar for specialiseret vejledning på Bornholm. BCBs konsulenter har fokus på mere grundlæggende forhold. Effektkæden svækkes derfor ved, at virksomhederne via projektet ikke får adgang til EHHS' specialiserede konsulenter, men til mindre specialiserede konsulenter hos BCB. Dog bemærkes det, at virksomhederne der kommer i forskerforhold hos DTU, som udgør ca. en fjerdedel af projektet vil få adgang til et meget højt vidensniveau hos DTU.

Projektet er tredje led i Baltic Energy Islands fyrtårnsprojekt, og vil muliggøre at BEI med BCB og DTU, som partnere, kan ansøge Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse til dette projekt, som må forventes at udgøre et delprojekt af den næste fyrtårnsprojekt-ansøgning.

Projektet anbefales til støtte med forbehold for, at projektet bevilges midler fra Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse samt, at Energistyrelsens udbud vedr. Energiø Bornholms landanlæg og kabler indgås.

Ansøgers projektbeskrivelse: Bornholm Materialebank og Fællesskabsrum: En Platform for Cirkulær Økonomi og Erhvervsudvikling" (BOMCØKER)

Projektstitel BOMCØKER

Ansøger BOFA

Ansøgt beløb	450.000 kr.
Samlet projektbudget	900.000 kr.
Partnere	Huset Hovmand og Relief gallery
Start	2025.01.01
Slut	2025.12.31

”Projektet "Bornholm Materialebank og Fællesskabsrum: En Platform for Cirkulær Økonomi og Erhvervsudvikling" sigter mod at etablere første fase af en materialebank på Bornholm, der fremmer genbrug af byggematerialer fra lokale nedrivnings- og renoveringsprojekter, og som samtidig understøtter erhvervslivet på øen. Materialebanken vil fungere som en ressourcerig platform for håndværkere, iværksættere og små virksomheder, der kan bruge genanvendte byggematerialer til at udvikle nye produkter og bæredygtige løsninger. Dette projekt bidrager til Bornholms overordnede mål om at blive en affaldsfri ø inden 2032, og det støtter Bornholms grønne brand ved at fremme cirkulær økonomi på lokalt plan.

Projektet omfatter også opstarten af et fællesskabsrum, som skal fungere som et fleksibelt arbejdsområde for lokale aktører. Dette rum vil være en fysisk demonstration af materialebankens anvendelse og give iværksættere, småvirksomheder og kreative aktører mulighed for at arbejde, mødes og netværke. Rummets præcise funktioner og faciliteter vil blive tilpasset efter de behov, der opstår, og lokationen, som bliver identificeret i projektets første fase.

De væsentligste aktiviteter i projektet inkluderer identifikation og godkendelse af en egnet lokation til både materialebanken og fællesskabsrummet. Dernæst opsættes basale strukturer og nødvendigt udstyr for at sikre, at materialebanken kan håndtere, opbevare og kvalitets- kontrollere genbrugsmaterialer. Efterfølgende vil materialer blive indsamlet og kvalitetssikret, så de er egnede til brug i bådebygge- og designprojekter. Projektet vil derefter teste anvendelsen af de genbrugte materialer gennem et pilotprojekt, hvor fællesskabsrummet delvist bygges eller indrettes med de indsamlede materialer.

Informationsmøder og netværksaktiviteter er planlagt for at skabe kendskab til projektet og materialebankens muligheder blandt lokale virksomheder og iværksættere. Afslutningsvis vil projektet blive evalueret, og erfaringer vil blive dokumenteret i en rapport, der samler resultater og anbefalinger for fremtidige initiativer.

Projektets hovedpartnere omfatter Huset Hovmand, der bidrager med ekspertise fra det grønne byggenetværk på Bornholm, og Relief Gallery, som bistår med design og indretning af fællesskabsrummet. Projektorganisationen er ledet af BOFA's projektafdeling, der har omfattende erfaring med cirkulær økonomi og affaldshåndtering gennem projekter som Circlewrap og Horizon Europe's REDOL.

På sigt forventes projektet at styrke Bornholms grønne brand og fremme erhvervsaktivitet ved at gøre genbrugsmaterialer tilgængelige for lokale aktører. Dette vil skabe grundlag for udvikling af nye produkter og forretningsmodeller, reducere affaldsmængden, og potentielt tiltrække erhvervsturister med interesse i bæredygtighed. Fællesskabsrummet vil fungere som en platform for iværksættere og virksomheder, der arbejder med cirkulær økonomi, og kan inspirere til nye samarbejder og initiativer på Bornholm. Materialebanken kan på sigt indgå i et bredere økosystem af bæredygtighedsinitiativer på Bornholm, såsom Skraldedarier, der fokuserer på formidling og uddannelse.

Projektet støtter direkte op om Bornholms målsætning om at blive affaldsfri inden år 2032 og bidrager til at styrke øens bæredygtige profil, hvilket er en vigtig strategisk prioritet for kommunen. Derudover har projektet potentiale til at blive skaleret eller gentaget i andre sammenhænge, hvilket kan skabe yderligere værdi for Bornholm i fremtiden. Projektet engagerer lokale interessenter og virksomheder, hvilket fremmer ejerskab og langsigtet forankring af initiativet. Samtidig tilbyder projektet både økonomiske og miljømæssige fordele ved at reducere omkostninger til råmaterialer og fremme genbrug – et initiativ, der kan skabe økonomisk aktivitet og inspirere til nye samarbejder inden for cirkulær økonomi.”

Administrationens vurdering af ansøgningen

BOFAs projekt lever op til kravene. Projektets effektkæde er tydelig men har svage led i og med at projektet ikke omfatter et samarbejde med fx BCB eller Erhvervshus Hovedstaden om arrangementer om eller vejledning i, hvordan de materialer, der stilles til rådighed i BOMCØKER-projektet kan indgå i bæredygtige forretningsmodeller. Men Bornholm har flere virksomheder der kan gøre brug af genbrugsbyggematerialer, og projektet kan gøre materialer til en ny ressource for en ny gruppe af virksomheder, der kan udvikle sig på dette område.

Projektet anbefales til støtte.

Ansøgers projektbeskrivelse: Hasle Kulturhavn og Læså-stien

Projekttitel Hasle Kulturhavn og Læså-stien

Ansøger Destination Bornholm

Ansøgt beløb 1.700.000 kr.

Samlet projektbudget 3.500.000 kr.

Partnere

Start 2025.01.01

Slut 2026.12.31

”Hasle Kulturhavn og Læså-stien – Bornholms nye hotspots. Projektet udvikler to byer, så de får større del i det udbytte, som turismen genererer og giver samtidig nye tilbud til øens indbyggere.

Baggrund: Udviklingsplan for turismen på Bornholm frem mod år 2030 danner basis for denne ansøgning.

Vision: Bornholm som et helårsbaseret, bæredygtigt og foretrukket rejsemål med høj kvalitet og international gennemslagskraft. Planen har to strategiske hovedgreb: At sprede turismen om sommeren og koncentrere den om vinteren. Ansøgningen bidrager til realisering af ideer for Hasle og Aakirkeby. Begge er centrale hverdags- og bosætningsbyer, der mangler skarpe turismeprofiler for at indgå som centrale drivere for såvel sommer- som helårsturismen. I Hasle giver havnens industrielle og rå karakter samt store volumen og funktionstømte bygninger og bassiner plads til alternative anvendelses-muligheder, der adskiller sig fra nordkystens traditionelle turisme hotspots, præget af hygge og idyl. Designstrategi for Hasle Havn, som forelagt på borgermøde i november 2023, indeholder forslag til faciliteter til henholdsvis outdooraktiviteter og kulturhavn med aktiviteter og formidling. Repræsentanter fra en lokal gruppe, der arbejder for realisering af idéerne, indgår i nærværende projekts arbejdsgruppe. Hasle Kulturhavn skal ses som indledning til den større forandring med faciliteter til både historisk formidling og aktivt vandsportsliv, som er anbefalet i udviklingsplanen. Hasles identitet er i udviklingsplanen defineret som ”industrihistorie i by, havn og skov.

Aakirkeby har netop gennemgået omfattende områdefornyelse, som fastsætter visionen om Aakirkeby som Bornholms natur- og idrætsby. Aakirkeby fungerer som et centralt trafikknudepunkt for både bus og cykeltrafik, der passerer gennem byen i både vest-øst- og nord-sydgående retninger. Byen ligger midt i naturen og har gode indkøbsmuligheder, overnatning og cykelservice, som tilbydes året rundt. Disse forhold giver gode forudsætninger for en outdoor tematisering- og udvikling i byen. Sammen med et af Bornholms turismefyrtårne NaturBornholm, rummer det muligheder for at udvikle en stærk identitet med fokus på natur og outdoor. Et stiforløb, som forbinder Højlyngsstien og Kyststien, langs Læså vil gøre Aakirkeby til et knudepunkt også for vandreturismen. Et tema, der er i vækst både nationalt og internationalt. Aakirkebys identitet er i udviklingsplanen defineret som ”Natur, kulturarv og outdoor på den indre ø”.

I dette projekt er begge tiltag, Hasle Kulturhavn og Læså-stien, de første etaper i større planer for de to områder, nemlig udviklingen af Hasle havn med fokus på samspil mellem den maritime historie og nye vandsportsaktiviteter og for Aakirkebys vedkommende planer om yderligere stiforløb på Sydbornholm med Aakirkeby som centrum. Projektaktiviteterne indeholder bl.a. Stiftelse af forening til drift af kulturhavn og samarbejdspartner med myndigheder.

Aftaler om råderet over nærmere defineret havnebassin og kajområde til frihavn for skibe af kulturhistorisk interesse er forudsætningen for gennemførelse. Etablering af kulturhavn indebærer oprettelse af faciliteter i form af strøm og vand.

Fundraising til og medfinansiering af slæbested i forbindelse med det maritime museum ”Columbus”, hvor medlemmer af foreningen kan tage både på land og formidle historien om vedligeholdelsen af den sejlene kulturarv. I dag er slæbesteder og beddingsanlæg et stykke kulturarv, der er næsten helt forsvundet på Bornholm. Museet ”Columbus” udbygges med flere aktiviteter og formidling.

Udformning af materiale til fondsansøgninger til den næste etape for en fuldt udbygget Hasle Havn indeholdende svingbro, udsigtsplatform, tilbygning til Columbus, Rigger- og Sejlhus, Havenergihus og outdoorfaciliteter. Information og drøftelse med Aakirkebys borgere om stiforløb. Møder og samtaler med borgere og lodsejere, samt indgåelse af frivillige aftaler om adgang for offentligheden. Tinglysning af adgangsret. Indarbejdelse af stiforløbet i kommunale planer. Etablering af det fysiske stiforløb med informationstavler. Sidste projektaktivitet er en undersøgelse af mulighederne for de øvrige stiforløb omkring Aakirkeby og på Sydbornholm på samme måde, som det er gjort for Læsåstien.

I ø-perspektiv vil projektet give vandre- og outdoorturismen øget opmærksomhed og bidrage med fokus på øvrige, ønskede stiforløb på Bornholm. Begge initiativer vil være til stor gavn for turister, lokale beboere og bornholmere med interesse for den maritime historie og/eller vandring i naturen. Det bornholmske turisterhverv og øvrige følgehverv vil nyde godt af, at byerne tilføres en skarpere profil. Endelig vil det øge Bornholms muligheder i forhold til bosætning. Begge initiativer er forankret i lokalsamfundene, som forventes at gennemføre visionerne for henholdsvis Hasle Havn og Stisystemer på Sydbornholm efter projektperioden.

Bornholms Regionskommune har aktivt medvirket til udformningen af udviklingsplanen og støtter også det nuværende projekt ’Bornholms turisme –hele året og på hele øen’ økonomisk med midler fra Erhvervsfremmepuljen. Indeværende projekt vil med sine to nedslag være en unik chance for at føre planer og anbefalinger ud i livet til gavn for det bornholmske samfund, både for de erhverv som direkte og indirekte har deres indtjening fra turisme, men også i forhold til nuværende lokalbefolkning, ligesom det vil øge tiltrækningskraften i forhold til bosætning. Erhvervsministeriet har med sit tilsagn om støtte til projektet gennem Dansk Kyst- og Naturturisme åbnet for større investeringer i konkrete tiltag, som imidlertid er betinget af lokal medfinansiering. Gennemførelse af projekt Hasle Kulturhavn og Læsåstien forudsætter at Bornholms Regionskommune indgår aftaler om arealanvendelse.”

Administrationens vurdering

Projektet lever op til kravene. Projektets effektkæde er klar og tydelig, og sandsynliggør at der kan blive skabt lokale arbejdspladser især i Hasle og Aakirkeby og i turismebranchen generelt. Projektorganiseringen afspejler at projektet er modent og allerede er bredt funderet i lokalsamfundet i Hasle og Aakirkeby. Projektet har indhentet tilsagn på den resterende finansiering af projektet fra Danmarks Kyst- og Naturturisme.

Projektet anbefales til støtte.

Projektejers projektbeskrivelse: Bornholm Agency - lærlinge indsats

Projekttitle	Bornholm Agency - lærlinge indsats
Ansøger	BRK Jobcenter
Ansøgt beløb	700.195 kr.
Samlet projektbudget	2.205.388 kr.
Partnere	Campus Bornholm
Start	2025.01.01
Slut	2026.12.31

Note: Ansøger har efterfølgende reduceret det ansøgte beløb til 700.195 kr. idet man ansøger den regionale uddannelsespulje om 500.000 kr., samt tilføjet Campus Bornholm som partner.

”Der søges midler til at igangsætte en indsats rettet mod de små virksomheder for at modne dem i forhold til at tage en elev i samarbejde med en SMV eller stor virksomhed, ved indgåelse af kombinations-uddannelsesaftaler. Det kaldes også delelærling. Projektet vil understøtte, at flere bornholmske virksomheder tager en lærling. Dette også for at gøre dem klar til at understøtte arbejdet med Energiø Bornholm projektet. Projektet vil arbejde med virksomhederne for at gøre dem klar til, at se på mulighederne i forhold til at indgå dele aftaler. Derudover vil projektet igangsætte et nyt netværk der skal styrke fællesskabet blandt lærlinge på tværs af virksomheder i kommunen.”

Bemærk at ansøger i sit budget også har en projektbeskrivelse der er mere udfoldet end ovenstående.

Administrationens vurdering

Projektet lever op til kravene. Projektets effektkæde er klar og sammenhængende med fokus på at skabe nye lærlingepladser via deleaftaler, hvor virksomheder arbejder sammen om at tilbyde en lærling plads. Flere lærlinge vil øge antallet af faglærte og hjælpe virksomhedernes rekruttering af faglært arbejdskraft og af den vej skabe nye attraktive stillinger. Projektet vil øge udbuddet af faglært arbejdskraft for et område der pt. mangler arbejdskraft. Projektorganiseringen omfatter de rette kompetencer og aktører.

Projektet anbefales til støtte.

Økonomiske konsekvenser

Nedenstående tabel viser de disponible midler i Bornholms Erhvervsfremmepulje inden beslutninger på dette møde:

Disponible midler Bornholms Erhvervsfremmepulje (2024: 24 p/l og 2025-2028: 25 p/l)				
2024	2025	2026	2027	2028
1.868.922	186.281	1.842.768	2.500.105	2.500.105
For perioden 2024-2028, i alt				8.898.181

Beløbet i 2024 er inklusive tilbageløbsmidler på i alt 464.797 kr. fra projekterne MIB 20-22, Bæredygtige spisesteder samt Boost Bornholm.

Bilag

4 Bornholms Agency, ansøgning

4 Bornholms Agency, budget

3 Hasle Kulturhavn og Læsåsti, budget

3 Hasle kulturhavn og læsåsti, ansøgning

2 BOMCØKER, ansøgning

2 BOMCØKER, budget

1 Nye Grønne og Lokale jobs, ansøgning

1 Nye Grønne og Lokale jobs, budget

Punkt 8: Dialog med Campus Bornholm om Boost Bornholm projektet

24/25213

Politisk sagsgang

Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget orienteres

Resumé

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget bevilgede i 2019 2 mio. kr. fra udvalgets tilskudspulje til Campus Bornholms projekt, Boost Bornholm. Projektet er netop afsluttet og Boost Bornholm deltager på Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalgets møde for at fortælle om resultaterne af projektet.

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller, at

- Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget tager orienteringen til efterretning og indgår i en dialog med Campus Bornholm

Beslutning Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget den 03-12-2024

Orientering givet.

Sagsfremstilling

Campus Bornholm fik den 11. september 2019 et tilskud på 2 mio. kr. fra Økonomi, Erhvervs- og Planudvalgets tilskudspulje, som I dag hedder Bornholms Erhvervsfremmepulje. Tilskuddet gik til projektet "Boost Bornholm", hvor Campus Bornholm skulle udvikle en ny samarbejdsmodel på tværs af uddannelsesinstitutioner, jobcenter, A-kasser samt erhvervsaktører for, at øge antallet af faglærte medarbejdere i SMV'er (små og mellemstore virksomheder), der videreuddanner sig. Derudover skulle projektet have fokus på kompetenceløft og uddannelse af ufaglærte til faglærte.

Projektet modtog desuden støtte fra Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse, og er blevet evalueret af COWI. Evalueringen er vedlagt som bilag. Campus Bornholm vil på mødet gennemgå resultaterne fra evalueringen og indgå i dialog med udvalget om projektet.

Fra Campus Bornholm Deltager

- Martin Lasse Hansen Sieben, Direktør for Campus Bornholm
- Henrik Juul-Pedersen, projektleder, Campus Bornholm

Økonomiske konsekvenser

Ingen

Bilag

BOOST BORNHOLM EVALUERING

Punkt 9: Orientering om status på uddannelsessituationen på Bornholm

23/6739

Politisk sagsgang

Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget orienteres

Resumé

Udvalget orienteres om uddannelsessituationen generelt på Bornholm.

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller,

- sagen til orientering

Beslutning Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget den 03-12-2024

Orientering givet.

Sagsfremstilling

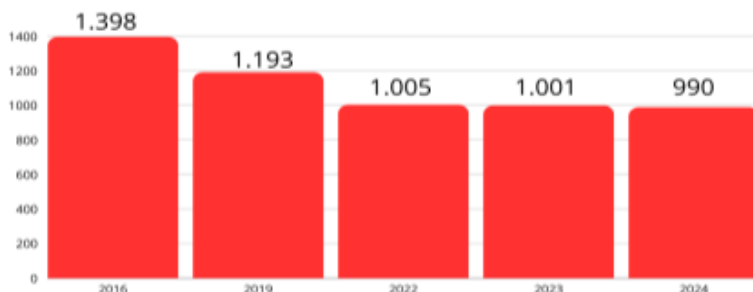
Administrationen ønsker med punktet at belyse den aktuelle situation på Bornholm i forhold til uddannelsesområdet, således at dette kan indgå som baggrundsviden for Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget og det kommende arbejde med uddannelses- og beskæftigelsesstrategien samt udmøntning af den regionale uddannelsesplan.

Uddannelsesudbydere på Bornholm står over for flere udfordringer, men den største af dem er antallet af elever der både søger og er indskrevet på uddannelserne.

For eksempel er antallet af årselever på Campus Bornholm faldet over de sidste otte år.

Antallet af elever på Campus Bornholm er faldet med 29,2% på otte år

Antal elever på Campus Bornholm
Antal årselever

Kilde: Campus Bornholm

Den samme tendens ses også på de videregående uddannelser, der er fysisk til stede på Bornholm. På Københavns Professionshøjskole (KP) ser tendensen ud til at være den samme

Antal indskrevne studerende på Bornholm

	Okt. 2020	Okt. 2021	Okt. 2022	Okt. 2023	Okt. 2024	Okt. 2027
Lærer	42	32	26	15	11	18
Pædagog	131	127	118	100	86	27
Socialrådgiver	40	36	12	23	9	9
Sygeplejerske	88	89	79	71	58	12
I alt	305	284	235	209	164	66

3 København Professionshøjskole 2. oktober 2024

Bestanden af indskrevne studerende på alle velfærdsuddannelserne på Bornholm er faldet siden 2020. Samlet set er bestanden næsten halveret på 4 år.

I de kommende år vil de lave optag i de seneste år for alvor slå igennem i forhold til antallet af indskrevne.

Konsekvensen er, at der år for år bliver uddannet færre dimittender til velfærdsprofessionerne på Bornholm.

KP

Kilde: KP

Her er antallet af årselever faldet med 46,23 % over fire år. Laver man en alt andet lige vurdering, altså at vi ser på det antal der er optaget i 2024, vil faldet over syv år være 78%.

For Bornholms Sundheds- og Sygeplejerskole ser trenden ud til at være den samme.

SOSU PAU elevtal 2021 - 2023 til BRK						
	Marts 2021	Okt. 2021	Marts 2022	Okt. 2022	Marts 2023	Okt. 2023
GF1	0	6	0	16	0	12
GF2	40	22	51	23	73	7
SSH	22	9	12	31	18	30
SSA	104	99	105	89	88	69
PAU	19	15	15	27	11	18

[Plan- og udviklingsstrategi 2024](#), der lige nu er i gang med at blive politisk godkendt, taler ind i den samme tendens. ”Bornholm har brug for børn, unge og flere som kan arbejde.

Udviklingen de sidste 15 år viser, at en stor generation er blevet ældre. Det betyder, at der er flere ældre, som er gået på pension og færre i den arbejdsduelige alder. Figuren for Bornholms og Danmarks aldersprofil viser også, at unge mennesker flytter fra øen, antallet af unge på Bornholm er derfor på samme lave niveau som for 15 år siden. Hertil er der færre børn end for 15 år siden”

Region Hovedstaden får i 2024-2026 udarbejdet en årlig analyse af uddannelsesområdet i regionen. [Analysen](#) skal give et statistisk indblik i befolkningen i regionen og deres uddannelsesvalg og -veje.

Hvert år opdateres analysen på en række faste temaer om regionens befolkning og ungdomsuddannelser. De faste temaer suppleres af et særtema, som varierer for hvert år.

De faste temaer i analysen er:

- Region Hovedstaden i tal
- De unge i uddannelsessystemet
- Unge på kanten af uddannelsessystemet
- Gymnasiale uddannelser

- Erhvervsuddannelser
- Forberedende grunduddannelser

Analysen udføres af Index100 og Marselisborg Consulting (del af Carelink gruppen).

Analysen er med til at pege på hvilke udfordringer Bornholm har oplevet, og som vi risikerer bliver forstærket i de kommende år.

Bornholm har oplevet en mindre befolkningsstigning på 1,2% siden 2015, hvilket er lavere end landsgennemsnittet. Øen har en højere gennemsnitsalder på 45,8 år sammenlignet med resten af Region Hovedstaden. Det betyder blandt andet, at den politiske vision om at vi skal være 42.000 bornholmere i 2028 bliver ekstremt svær at nå. Derudover har vi en aldrende befolkningssammensætning på Bornholm. Begge dele gør det endnu sværere at rekruttere til vores ungdoms- og videregående uddannelser.

Samtidig er uddannelsesniveaet på Bornholm lavere end regionsgennemsnittet. 70,5% af de erhvervsaktive på Bornholm har en erhvervskompetencegivende uddannelse, hvilket er lavere end regionsgennemsnittet på 78,2%. Andelen af bornholmere med en erhvervsfaglig uddannelse er relativt højt, i forhold til regionsgennemsnittet, men der er færre med lange videregående uddannelser.

Bornholm har en lavere andel af unge, der vælger gymnasiale uddannelser, sammenlignet med resten af regionen.

Udfordringerne for de uddannelser der er placeret på Bornholm er mange, og det kræver en stor koordineret indsats for at forbedre situationen. Uddannelserne begrænser sig ikke kun til de videregående uddannelser, men også til ungdomsuddannelserne som udbydes af Campus Bornholm.

Med andre ord ser stort set alle uddannelser på Bornholm ind i en udfordret fremtid.

Administrationen deltager allerede nu i arbejdet med at fastholde uddannelsesudbuddet på Bornholm. Vi deltager f.eks. i en task force nedsat af KP med fokus på at fastholde og udvikle lærer-, pædagog- og socialrådgiveruddannelserne. Vi koordinerer med både Campus Bornholm og de videregående uddannelser omkring udvikling og dimensionering af de uddannelser der bliver udbudt i dag. Administrationen arbejder løbende på at tiltrække efter-/videreuddannelse både til BRK, og til virksomheder generelt. Der har senest, sammen med BRKs HR, været afholdt et temamøde for kommunens chefgruppe for at sætte fokus på BRK som arbejdsgiver for elever og praktikanter samt bestiller af efter/videreuddannelse, og dennes betydning for rekruttering af elever/studerende til uddannelsesinstitutionerne.

Økonomiske konsekvenser

-

Punkt 10: Valg af bygherre til nye almene boliger på Sagavej/Paradisvej

24/18871

Politisk sagsgang

Natur-, Plan- og Miljøudvalget orienteres

Erhvervs-, Bolig og Beskæftigelsesudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Kommunalbestyrelsen har d. 19. september 2024 besluttet, at reservere grunden på Sagavej /Paradisvej i Rønne til nybyggeri af almene boliger. Beslutningen skal ses i forlængelse af kommunalbestyrelsens vedtagelse af såvel budget 2024 og budget 2025, hvor der er afsat midler til opførelse af nye almene boliger.

Efter temamøde mellem Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget og Natur-, Miljø- og Planudvalget skal der i denne sag tages stilling til, om kommunen skal vælge Bo42 eller DVB-Parken som samarbejdspartner for kommunen og dermed som bygherre ved opførelsen af nye almene boliger på hjørnegrunden Sagavej/Paradisvej i Rønne.

Sagen har endvidere karakter af at være en principiel tilkendegivelse fra kommunen til en af boligorganisationerne om, at kommunen ved en kommende Skema A-ansøgning forventer at give tilsagn om et yde grundkapitallån og stille garanti for lån til byggeriets finansiering.

Ud over den tidligere reservation af grunden til almene boliger, skal der i denne sag også gives mandat til, at der kan indgås en aftale om salg af grunden til den kommende bygherre på betingelse af, at kommunen på et senere tidspunkt giver tilsagn til, at byggeriet gennemføres kan opføres som støttet byggeri.

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller

- sagen til orientering i Natur-, Miljø- og Planudvalget

Beslutning Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget den 03-12-2024

Ad a) Anbefales.

Ad c) Anbefales.

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller til Erhvervs- Bolig og Beskæftigelsesudvalget, at

- Administrationen får mandat til at indgå en betinget aftale om salg af kommunens grund på hjørnet af Sagavej/Paradisvej i Rønne til den kommende almene bygherre, og at enten
- Bo42 vælges som samarbejdspartner og kommende bygherre, eller
- DVB-Parken vælges som samarbejdspartner og kommende bygherre

Sagsfremstilling

Processen – dialog med boligorganisationerne

Administrationen har siden januar 2023 været i dialog om muligt nybyggeri af almene boliger med de fire almene boligorganisationer, der er hjemmehørende i kommunen.

Administrationen har i 2024 fokuseret indsatsen. Der er arbejdet på at sikre, at der bygges nye almene boliger i Rønne.

På den baggrund har der d. 2. oktober 2024 været afholdt et fælles temamøde mellem EBBU og NMPU, hvor Bo42 og DVB-Parken har præsenteret deres projektidéer for udvalgene.

Formanden for EBBU og forpersonen for NPMU har besluttet, at boligorganisationernes præsentationer skal fokusere på fem temaer:

1. Bolig- og beboersammensætning
2. Fællesskab og livet mellem husene
3. Stedsspecifikt byggeri og arkitektoniske valg
4. Bæredygtighed og byggeriets klimaaftryk
5. Boligorganisationens erfaringer med nybyggeri, organisering af arbejdet og samarbejdspartnere.

Boligorganisationernes projekter

De fem temaer er udgangspunktet for kommunens valg af bygherre på projektet. I Bilag 1 er der en sammenstilling af de to boligorganisationers præsentation på forskellige parametre under de fem temaer.

Bo42 foreslår 40 familieboliger i en klassisk tæt-lav bebyggelse i én etage. Boligerne skal bygges af mursten og tegl. Boligorganisationen foreslår en blanding af 2- og 3-rums boliger. Bo42 oplyste, at deres referencebyggeri er den nuværende afdeling Søndergården, der ligger umiddelbart på den modsatte side af Sagavej på adresserne Jungmandsstræde 2-20, Lodsstræde 2, Styrmandsstræde 1-28, Bådsmandsstræde 1-26 og Curdtslund 1-41.

DVB Parken foreslår 29 familieboliger. Bebyggelsen skal kombinere 2-plans rækkehuse med 4-rums boliger og 1-plans rækkehuse med 2- og 3-rums boliger. Boligerne skal opføres med facader i træ eller alternativt med malerbehandlet profileret stålpladebeklædning.

Bo42 tilkendegav på mødet, at man ikke havde haft tid til at udarbejde en præsentation af Boligorganisationens projektidéer. Bo42 fremlagde derfor deres projektidéer mundtligt uden understøttelse af en præsentation. Bo42 oplyste endvidere, at boligorganisationen er presset ressourcemæssigt af, at man i samarbejde med Kuben er i gang med større renoveringsarbejder i tre afdelinger.

Administrationen har modtaget kopi af den præsentation af DVB-Parkens projektidé, som blev fremlagt på mødet d. 2. oktober 2024. Præsentationen er vedlagt som bilag 2.

Herunder fremstilles hovedpointerne i sammenligningen fra Bilag 1:

1. Bolig- og beboersammensætning

På spørgsmålet om, hvordan den nye boligafdeling kan bidrage til en blandet beboersammensætning, svarer Bo42, at diversiteten kommer af sig selv gennem ventelisterne, idet boligerne er for alle. DVB Parken arbejder med en større diversitet gennem sammensætning af boligtyper og -størrelser for at sikre diversiteten.

2. Fællesskab og livet mellem husene

På spørgsmålet om tiltag for fællesskab og livet mellem husene svarer Bo42, at afdelingen er lidt for lille til at understøtte egne fællesfaciliteter i form af bygninger, men at beboerne vil kunne benytte en nærliggende afdelings fælleshus. Der kan dog godt etableres et gæsteværelse og desuden fælles friarealer. DVB Parken foreslår et fælleshus/orangeri og en fælled midt i bebyggelsen, som skal være bilfri.

3. Stedsspecifikt byggeri og arkitektoniske valg

Bo42 foreslår et klassisk byggeri i mursten, som ikke vil skille sig ud fra de omgivende byggerier. DVB Parken foreslår at tage udgangspunkt i traditionen med byggeri i én etage med sadeltag, men samtidig at give bebyggelsen et moderne udtryk i form af en anden facade- og tagbeklædning end den traditionelle.

4. Bæredygtighed og byggeriets klimaaftryk

Bo42 vil bygge i mursten og tegl, fordi det er materialer, der er langtidsholdbare og fordi de kræver minimal vedligeholdelse. DVB Parken vil bygge i biogene byggematerialer som træ, der bidrager til CO2-binding, og materialer

med dokumenteret lav klimabelastning. Med denne tilgang vil de opnå lavemissionsklasse, inklusive byggeproces for 2025 på under 5,8 kg CO₂-ækv/m², hvilket er omkring 18 procent under gennemsnittet på grænseværdien for 2025.

5. Boligorganisationens erfaringer med nybyggeri, organisering af arbejdet og samarbejdspartnere

Bo42 vil etablere et nyt samarbejde med DOMEA, der beskriver sig selv som er nonprofit boligadministration, der administrerer over 80.000 boliger med stor erfaring med nybyggeri. Bo42 benytter desuden Steenbergs tegnestue som rådgiver.

DVB Parken har et længerevarende samarbejde med Boligkontoret Danmark, der beskriver sig selv som en nonprofit boligadministration, der administrerer over 35.000 boliger, og aktuelt har 32 nybyggerier under udvikling i hele landet. DVB Parken benytter H+ Arkitekterne, som har en afdeling i Rønne.

Administrationens anbefaling

Med afsæt i Bilag 1 anbefaler Administrationen, at DVB Parken vælges som samarbejdspartner og kommende bygherre for de nye almene boliger på grunden Sagavej/Paradisvej.

Administration har særligt lagt særlig vægt på, at

- DVB-Parkens idéer vurderes til at være mere visionære og i tråd med tidens tendenser. Både indretning af udearealer og idéer til biogene byggematerialer afspejler viden og interesse for at bygge en afdeling, som er attraktiv og har et lavt klimaaftryk.
- DVB-Parken har endvidere gennem et velafprøvet samarbejde med Boligkontoret Danmark mulighed for at trække på Boligkontoret Danmarks mange og aktuelle erfaringer med at bygge nye almene boliger
- På baggrund af at Bo42 har tilkendegivet, at man i de seneste år har brugt og fortsat flere år frem skal bruge mange ressourcer på de tre store afdelingsrenoveringer, vurderer Administrationen at Bo42 vil blive yderligere presset af også at skulle håndtere et nybyggeri.

Den videre proces efter valg af samarbejdspartner og bygherre

Administrationen har parallelt med denne sag udarbejdet en sag om igangsætning af et kommuneplantillæg, der danner grundlag for udarbejdelse af en lokalplan for området. Aktuelt er arealet udlagt til offentlige formål i kommuneplanen. Det skal ændres til boligformål.

Projektudformningen og den kommende lokalplan skal udarbejdes i en tæt dialog mellem kommunen og den boligorganisation, der bliver bygherre.

Lokalplanen får til formål at sikre, at bebyggelsen lever op til de kriterier, bygherren er blevet valgt på af kommunalbestyrelsen men med hensyntagen til, at de almene boliger kan opføres inden for den statsligt fastsatte maksimumramme for byggeri af almene boliger.

Procesplan for det videre arbejde

Administrationen arbejder foreløbigt efter nedenstående procesplan:

- 1) Udarbejdelse af projekt i samarbejde med boligorganisation
- 2) Kommunalbestyrelsen behandler anlægssag vedr. salg af grunden
- 3) Forslag til kommuneplantillæg, evt. spildevandstillæg og lokalplan (herefter planforslag) udarbejdes
- 4) Planforslag screenes for miljøvurdering
- 5) Eventuel miljørapport udarbejdes
- 6) Planforslag og eventuel miljørapport forelægges kommunalbestyrelsen, via Natur-, Miljø- og Planudvalget (NMPU) samt Økonomi- og Klimaudvalget (ØKU), til godkendelse.
- 7) Planforslag og eventuel miljørapport sendes i offentlig høring
- 8) Kommunalbestyrelsen behandler samtidigt
  - a) via NMPU samt ØKU, indkomne høringssvar og vedtager planerne endeligt med eventuelle justeringer

b) via EBBU, Skema A-sag med indstilling om tilsagn til grundkapitallån og garantistillelse. Som konsekvens af tilsagnet bliver den betingede salgsaftale om grunden på Sagavej / Paradisvej samtidig endeligt godkendt, da salget er betinget af, at der bygges almene boliger på grunden.

9) Lokalplan bekendtgøres offentligt og træder dermed i kraft.

Økonomiske konsekvenser

Umiddelbart har denne sag ikke nogen økonomiske konsekvenser.

Men ved den efterfølgende Skema A-ansøgning fra bygherren om tilsagn til at opføre almene boliger på grunden, vil kommunen forpligte sig til at yde et grundkapitallån på 8% af byggeriets anskaffelsessum og at stille garanti for den del af nybyggeriets realkreditlån, som på tidspunktet for lånets optagelse har pantsikkerhed ud over 60 pct. af ejendommens værdi, jfr. Almenboliglovens § 127, stk. 1.

Hvis der bygges fx 30 almene familieboliger, dvs. boliger der hverken er specifikke almene ungdoms- eller ældreboliger, så vil kommunens udgift til grundkapitallån i 2024 priser være ca. 4,75 mio. kr. Dette beløb forventes at blive større, da den statsligt fastsatte ramme som de almene boliger opføres efter, årligt bliver indekseret

I forbindelse med en kommende anlægssag må der endvidere forventes udgifter til etablering af infrastruktur i området.

Bilag

Bilag 2: DVB Parkens præsentation

Bilag 1 - Sammenligning_boligorg_Paradisvej

Punkt 11: Status på den regionale uddannelsespulje

22/16962

Politisk sagsgang

Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget orienteres

Resumé

Udvalget får her en status på den regionale uddannelsespulje, samt en orientering om Campus Bornholms projekt Uddannelsesøen Bornholm, som er bevilget af Region Hovedstaden med medfinansiering af Bornholms Regionskommunes regionale uddannelsespulje.

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller,

- sagen til orientering

Beslutning Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget den 03-12-2024

Orientering givet.

Sagsfremstilling

Udvalget valgte på mødet [d. 29. august 2022](#), at øremærke en del af den daværende Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalgets tilskudspulje til at understøtte udviklingen af uddannelser på Bornholm. Efter en lidt forsinket start blev der åbnet for at kunne søge midler fra de 20 % af EU's Socialfonden Plus, som Bornholm havde fået indstillingsret til. Der var ansøgningsfrist 15. juni 2023.

Følgende er en kort orientering om status på bevilget projekt samt status på den regionale uddannelsespulje.

Det er administrationens vurdering, at den regionale uddannelsespulje er en vigtig mulighed for at understøtte og udvikle uddannelser på Bornholm. Det bliver i fremtiden endnu vigtigere at kommunen spiller en aktiv rolle i forbindelse med udvikling og fastholdelse af både ungdoms- og videregående uddannelser. Her giver puljen mulighed for at man, politisk, kan være med til at understøtte, udvikle og tiltrække udviklingsprojekter.

Det er derfor også relevant at Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget forholder sig til hvordan og på hvilket niveau Bornholms Regionskommune ønsker at spille en aktiv rolle på uddannelsesområdet på Bornholm, som udvalget bl.a. kommer til at tage stilling til i forbindelse med den nye uddannelses- og beskæftigelsesstrategi.

Bevilget projekt

Det bevilgede projekt har været gennem en længere sagsbehandling hos Erhvervsstyrelsen, og Campus Bornholm har selv ønsket at skyde projektstart til april 2024. Derfor er projektet kun landet helt her i efteråret 2024.

Projektet arbejder med følgende aktiviteter:

Overordnet vil Campus Bornholm arbejde med at øge antallet af elever/studerende på erhvervs- og videregående uddannelser på Bornholm indenfor specifikke erhvervsområder, hvor der er mangel eller bliver mangel på kvalificeret arbejdskraft.

Der kan læses mere om indholdet i den oprindelige sag [her](#).

Forventningerne til udmøntningen af midler fra den regionale uddannelsespulje er rettet til, og forventes at se sådan her ud:

	2024	2025	2026	2027	I alt
ESF- 40%	250.000	500.000	273.400	-	1.023.400
Medfinansiering - 60%	375.000	750.000	410.100	-	1.535.100
I alt 100%	625.000	1.250.000	683.500	-	2.558.500
Vurdering af frigivelse af uddannelsesmidler	250.000	500.000	500.000	285.100	1.535.100

Derudover har Campus Bornholm fået bevilget et projekt af Region Hovedstaden. Projektet er også et Socialfond Plus projekt, men her er hovedparten af den krævede medfinansiering stillet til rådighed af Region Hovedstaden.

Det overordnede formål med projektet er, at Bornholm skal have de nødvendige kompetencer til fremtiden indenfor alle brancher, og at der er behov for at igangsætte skærpede indsatser, der kan medvirke til at tiltrække elever/studerende til det bornholmske uddannelsesudbud. Der arbejdes i projektet med at skabe gunstige uddannelsesmiljøer, tilknytning samt trivsel blandt nye elever som påbegynder en uddannelse.

Projektet består af fire hovedaktiviteter:

1. Rekruttering til uddannelserne i Campus-fællesskabet
2. Etablering af studemiljøer/åbne værksteder mm. for at styrke tilknytningen til uddannelserne i Campus-fællesskabet
3. Etablering af hybridundervisningslokale i Campus-fællesskabet
4. Etablering af hjemmeside og virtuel guide for præsentation og markedsføring af uddannelsesmuligheder i Campus-fællesskabet

Budgettet for projektet ser sådan her ud:

Løn - projektarbejde, standardsats, fast procentsats	6.635.029,64
Udgifter til projektarbejde i alt	6.635.029,64
Projektdeltagelse	
Løn Projektdeltagelse, standardsats	2.255.628,50
Løn Projektdeltagelse, standardsats	2.255.628,50
Underhold - projektdeltagelse, standardsats	-
Underhold - projektdeltagelse, standardsats	-
Udgifter til projektdeltagelse i alt	2.255.628,50
Udokumenterede udgifter	
40 % udokumenterede udgifter	2.654.011,86
Udokumenterede udgifter i alt	2.654.011,86
Samlede udgifter	
Samlede udgifter	11.544.670,00
Samlede støtteberettigede udgifter	11.544.670,00
Finansiering	
EU- og erhvervsfremmetilskud	
EU Socialfondstilskud 40 %	4.617.868,00
Erhvervsfremmetilskud	-
EU- og erhvervsfremmetilskud i alt	4.617.868,00
Kontant offentlig tilskud Reg. Hovedstaden 35 %	4.040.634,50
Kontant offentlig tilskud Bornholms Regionskommune	630.539,00
Kontante offentlige tilskud, tredjepart	4.671.173,50
Kontante tilskud i alt	4.671.173,50
Underholdsfinansiering	
Finansiering, deltagerunderhold	-
Underholdsfinansiering i alt	-
Egenfinansiering	
Egenfinansiering i alt (beregnet restfinansiering)	2.255.628,50
Egenfinansiering, private økonomiske partnere (deltagermedfinansiering timer)	2.255.628,50
Egenfinansiering, offentlige økonomiske partnere (Campus Bornholm)	- 0,00
Egenfinansiering i alt	2.255.628,50
Samlet finansiering	11.544.670,00

Bornholms Regionskommune har medfinansieret med 630.539 kr.

Projekter som disse er afgørende for at Campus Bornholm og Campus er i stand til at udvikle indhold og udbud af deres uddannelser. Samtidig kommer det også de videregående uddannelser der indgår i Campus-fællesskabet til gode.

Økonomiske konsekvenser

-

Punkt 12: Gensidig orientering

Politisk sagsgang

Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget orienteres

Orientering

Gensidig orientering gives.

Beslutning Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget den 03-12-2024

Orientering givet.

Punkt 13: Sager til høring

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller, at

- ingen sager sendes i høring

Beslutning Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget den 03-12-2024

Godkendt.